

Рис. 2. Кількість достовірно вищих результатів фізичної підготовленості школярів різного віку у підгрупах ЕГ ($n=694$) та КГ ($n=720$)

Отже, аналіз показників фізичної підготовленості дозволяє визнати інтегративні уроки ФК ефективнішими для школярів із низькими, нижчими за середні і середніми рівнями функціонально-резервних можливостями, ніж для школярів з високими і вищими за середні рівнями функціонально-резервних можливостей; для розвитку спритності школярів, ніж для їхньої силової витривалості; для дівчат, ніж для хлопців; для школярів старших вікових груп (7–9 класів) з низьким, нижчим за середній і середнім рівнями функціонально-резервних можливостей, ніж для молодших осіб середнього шкільного віку.

Висновки. Школярі з низьким і нижчим від середнього та середнім рівнями функціонально-резервних можливостей які навчалися в умовах інтегративного ФВ не відставали за рівнем розвитку фізичних якостей від тих, які навчалися в сегрегативних умовах. Проте серед школярів з високим і вищим за середній рівнем функціонально-резервних можливостей кількість вищих результатів в таких умовах була суттєво меншою (3,9% порівняно з 13,4%). Це дозволяє стверджувати, що інтегративне ФВ є ефективнішою ($p<0,05$) формою організації для школярів з низьким і нижчим від середнього та середнім рівнями функціонально-резервних можливостей. Тоді як з метою підвищення фізичної підготовленості школярів з високим і вищим за середній рівнями функціонально-резервних можливостей варто рекомендувати застосовувати сегрегативні уроки ФК і додаткові заняття у спортивних секціях.

Ефективність застосування інтегративного ФВ з метою підвищення фізичної підготовленості залежить від віку дітей. Так, у дітей віком 13-15 років з низьким, нижчим за середній і середнім рівнями функціонально-резервних можливостей під час інтегративних уроків ФК спостерігалися вищі темпи розвитку фізичних якостей.

Подальші наукові пошуки варто присвятити з'ясуванню впливу інтегративних уроків ФК на динаміку показників фізичної підготовленості.

Література.

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп : [монографія] / Іванна Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2014. – 316 с.
2. Боднар І. Тести й нормативи для визначення рівня фізичної підготовленості і здоров'я школярів середнього шкільного віку / Іванна Боднар, Ніна Кожух // Спортивна наука України. – 2015. – №4. – С.9-17.
3. Вишняков А. В. Показатели развития координационных способностей у девочек 11–12 лет в зависимости от степени полового созревания / А. В. Вишняков // Новые исследования в психологии и возрастной физиологии. – 1991. – № 2. – С. 92–95.
4. Romanenko V. A. Dvy' gatel' nye sposobnosti' cheloveka / V. A. Romanenko. – Doneczk : Novyj my' r ; UKCentr, 1999. – 336 s.
5. Sergiyenko L. P. Testuvannya rukhovy' x zdibnostej shkolyariv : navch. posib. / L. P. Sergiyenko. – K. : Olimpijs' ka literatura, 2001. – S. 134–138.

УДК 378.147:811.111

Борейко Н. Ю., Азаренкова Л. Л.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

ВНУТРІШНЯ МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

Анотація. У статті розглянуто питання внутрішньої мотивації студентів до навчання, проаналізовано поняття мотивації та внутрішньої мотивації, визначено рівень мотивації до навчання у студентів та розглянуто більш детальне відношення до дисциплін студентів спеціальності «Фізична культура і спорт»

Ключові слова: мотивація, внутрішня мотивація, студент, тестування, навчання.

Анотація. Борейко Наталья Юрьевна, Азаренкова Любовь Леонидовна. **Внутренняя мотивация к обучению студентов специальности «физическая культура и спорт».** В статье рассмотрены вопросы внутренней мотивации студентов к обучению, проанализированы понятия мотивации и внутренней мотивации, определен уровень мотивации к обучению у студентов и рассмотрены более детальное отношение к дисциплинам студентов специальности «Физическая культура и спорт»

Ключевые слова: мотивація, внутрішня мотивація, студент, тестирование, обучение.

Annotation. Boreyko Natalia Yurevna, Azarenkova Lyubov Leonidovna. Internal motivation for training of students of specialty "physical culture and sports". In Bologna system of education, training consists of loans, which include contact hours and independent work of students. Therefore, intrinsic motivation is relevant, the student must comply with professional competence, be creative professional tasks, taking pleasure in learning. Students who are intrinsically motivated to study in the field of physical culture and sports, mastering professional skills, knowledge and abilities will be able to more competitiveness in the labor market. So study the problem of internal motivation to learn is relevant. To assess the level of intrinsic motivation in students of specialty "Physical Culture and Sports" was tested by the method of diagnosis for orientation learning motivation by Dubovytskyi T.D. 34 students 4 courses of specialty "Physical culture and sport" NTU "KPI" took part in research. Academic subjects for testing were taken from the curriculum of Bachelor specialty "Physical culture and sport" seventh term: "Theory and methods of teaching basic types of sports activities", "Organization of Physical Culture", "Fundamentals of medical knowledge", "Basic Research", "Information support of physical culture." The internal motivation for learning makes it possible to enjoy the received information and the understanding of its purpose in physical culture and sports.

Studying intrinsic motivation for learning in students of specialty "Physical culture and sport", it was found that 60% of students consider obtaining knowledge valuable and interesting because most students intrinsic motivation high level. But 20% of students were found difficulties in study subjects (most of these students because of competitive training regime and miss a lot of classes. They acquire theme on their own, that making it difficult to study the material in the future).

Key words: motivation, internal motivation, student, testing, training.

Постановка проблеми. В системі Болонської освіти, навчання складається з кредитів, в які входять аудиторні години та самостійна робота студентів. Тому внутрішня мотивація являється актуальною, студент повинен відповідати професійним компетенціям, мати творчий підхід до професійних завдань, отримуючи задоволення при навчанні. Студенти, які внутрішньо мотивовані на навчання в галузі фізична культура та спорт, оволодівши професійними навичками, знаннями та вміннями будуть більш конкурентно спроможними на ринку праці. Тому проблема вивчення рівня внутрішньої мотивації до навчання є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури показав, що питаннями внутрішньої мотивації до навчання займалися ряд дослідників Л.І. Божович, І.А. Зимня, Є.П. Ільїн, В.О. Климчук, О.М. Леонтьєв, М.В. Матюхіна, А.К. Маркова, О.Л. Музыка, О.Г. Романовський, В.О. Якунін, але досліджень внутрішньої мотивації студентів спеціальності «Фізична культура та спорт» не було.

Мета роботи - визначити рівень внутрішньої мотивації до навчання студентів спеціальності «Фізична культура і спорт».

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання:

- проаналізувати поняття «мотивація» та «внутрішня мотивація»;
- дослідити засоби формування внутрішньої мотивації,
- визначити критерії дослідження внутрішньої мотивації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання на спеціальності «Фізична культура та спорт» згідно навчального плану складається з загальної підготовки, підготовки зі спеціальності та спеціалізації, в яку входять аудиторне навчання та самостійне навчання. Саме систематична організація аудиторного та самостійного навчання може дати студенту ціннісні знання з дисциплін, які допоможуть стати висококваліфікованим спеціалістом в галузі фізична культура і спорт.

Мотивація — це готовність людей докласти максимальних зусиль з метою досягнення організаційних цілей, що зумовлена здатністю цих зусиль задовольняти певну індивідуальну потребу. Із таким тлумаченням пов'язано запровадження трьох ключових понять: зусилля, організаційні цілі та індивідуальна потреба [1].

А. Маслоу і його прихильники, вважали, що предметом психології є поведінка, а не свідомість людини. В основі ж поведінки лежать потреби людини, які можна розділити на п'ять груп:

- фізіологічні потреби, необхідні для виживання людини: в їжі, у воді, у відпочинку і т.д.;
- потреби в безпеці і упевненості в майбутньому — захист від фізичних і інших небезпек із сторони навколишнього світу і упевненість в тому, що фізіологічні потреби задовольнятимуться і в майбутньому
- соціальні потреби - необхідність в соціальному оточенні;
- потреби в пошані, у визнанні оточуючих і прагненні до особистих досягнень
- потреба самовираження, тобто потреба у власному зростанні і в реалізації своїх потенційних можливостей.

Перші дві групи потреб первинні, а наступні три вторинні. Всі ці потреби можна розташувати в строгій ієрархічній послідовності у вигляді піраміди, в підставі якій лежать первинні потреби, а вершиною є вторинні.

Значення такої ієрархічної побудови полягає в тому, що пріоритетні для людини потреби нижчих рівнів і це позначається на його мотивації. Іншими словами, в поведінці людини більш визначаючим є задоволення потреб спочатку низьких рівнів, а потім, у міру задоволення цих потреб, стають стимулюючим чинником і потреби більш високих рівнів [8].

Внутрішня мотивація спонукає студента до постановки цілей, внутрішня мотивація є джерелом прагнення до особистого успіху. Студенти краще роблять ту справу і вивчають краще дисципліни, які приносять їм задоволення.

Поняття внутрішня мотивація означає бажання людини здійснювати яку-небудь діяльність заради самої цієї діяльності. Вона приходить на підсвідомому рівні і вимагає від особистості досягнення поставлених завдань і цілей. Людина мотивована внутрішньо, не піддається впливу зовнішніх мотивацій, вона просто отримує задоволення від виконаної роботи [4].

Внутрішня мотивація:

-виникає під впливом внутрішнього дискомфорту (людина діє, щоб отримати внутрішнє задоволення, отримати позитивний психічний стан)

-діяльність організовується за власною ініціативою, не залежить від чужої волі.

-мотиви: внутрішнє задоволення, інтерес [5].

Як визначають дослідники, «особистості, що мають внутрішні чинники мотивації частіше домагаються успіху в житті, ніж ті, які мотивовані зовні. Вони зацікавлені у проведеної діяльності і заради власного задоволення намагаються виконати її в кращому вигляді.».

Внутрішня мотивація найкраще характеризується словами «хочу», «подобається», «задоволення», а зовнішня - «треба», «повинен».

Мотивація навчання (Маркова А. К., Матис Т. А., Орлов А. Б., 1990) - ієрархія мотивів, які забезпечують цілеспрямованість діяльності людини, джерелом якої є – внутрішня та зовнішня мотивації. Мотивація до навчання – одна із головних умов реалізації навчально – виховного процесу. Вона не тільки сприяє розвитку інтелекту, але і є рушійною силою удосконалення особистості в цілому [7].

Фактори, що сприяють формуванню внутрішньої мотивації навчальної діяльності:

1. Позитивний емоційний настрій.

2. Вивчення мотиваційної сфери учнів, її кореляція.

3. Ситуація успіху.

4. Наявність свободи вибору.

5. Використання різноманітних прийомів і методів інноваційних технологій метод-проектів, дослідницько-пошукових.

6. Організація рольової діяльності та колективної діяльності на заняттях.

7. Формування мотивації на кожному етапі заняття.

Були визначені вимоги, яких необхідно дотримуватися при формуванні внутрішньої мотивації студентів спеціальності «Фізична культура і спорт»:

1. Якомога менше використовувати на заняттях ситуації «змагання». Краще привчити студента до аналізу і порівнянню своїх власних результатів. Ситуація змагання може переключити на змагальну діяльність в якій головне виграти будь-якою ціною, а потрібно зацікавити у навчальній дисципліні.

2. Необхідно пам'ятати, що покарання за неправильне вирішення навчальних завдань є самим останнім і найменш ефективним прийомом, який викликає негативні емоції і негативно впливає на ставлення студента до навчання.

3. Уникати тимчасові обмеження у висловлюванні думок, оскільки це не лише пригнічує розвиток творчості, а й заважає розвитку внутрішньої мотивації.

4. Слідкувати за тим, щоб навчальні завдання не лише відображали розумові здібності студентів, а й мали оптимальний рівень складності, мали практичну спрямованість, сприяли виявленню їх майстерності та компетентності.

5. Надавати студенту право вибору навчального завдання, не обмежуючи при цьому його свободу.

6. Підбирати навчальні завдання з елементами новизни у сфері фізичної культури і спорту.

7. На заняття запрошувати студентів-випускників, які успішно працюють в галузі фізичної культури.

Мотивація діяльності людини являє собою досить складний процес, і перш за все треба відрізнити мотиви від свідомих цілей, мотиви «стоять за цілями», спонукають до досягнень мети. Мотиви, на відміну від цілей, які природно є свідомими, як правило, актуально усвідомлюються суб'єктом. Однак мотиви не відокремлені від свідомості - хоч і не усвідомлюються, але несуть предметний зміст, яке сприймається суб'єктом [6].

Для оцінки рівня внутрішньої мотивації у студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» було проведено тестування за методикою діагностики направленості навчальної мотивації по Дубовицькій Т.Д [3].

В дослідженні приймали участь 34 студентів 4 курсу спеціальності «Фізична культура і спорт» НТУ «ХПІ».

Мета методики - виявлення спрямованості та рівня розвитку внутрішньої мотивації навчальної діяльності учнів під час навчання. Методика складається з 20 суджень і запропонованих варіантів відповіді. Відповіді у вигляді + і - записуються або на спеціальному бланку, або на простому аркуші паперу навпроти порядкового номера судження. Обробка результатів проводилась відповідно до ключа. Студентам пропонувалося прочитати кожне висловлювання і висловити своє ставлення до досліджуваного предмета, проставивши навпроти номера висловлювання свою відповідь, використовуючи для цього наступні позначення: вірно (++) ; мабуть, вірно (+) ; мабуть, невірно (-), невірно (-).

П'ять дисциплін сьомого семестру, по яким студенти проходили тестування бралися з навчального плану бакалаврів спеціальності «Фізична культура і спорт»: «Теорія і методика навчання базовим видам фізкультурно-спортивної діяльності», «Організація фізичної культури», «Основи медичних знань», «Основи наукових досліджень», «Інформаційне забезпечення фізичної культури».

Аналіз результатів анкетування показав, що до дисципліни «Теорія і методика навчання базовим видам фізкультурно-спортивної діяльності» у 61% студентів – присутній високий рівень внутрішньої мотивації у 19 % студентів – середній рівень внутрішньої мотивації до навчання, у 20% студентів – низький рівень внутрішньої мотивації, в них переважає зовнішня мотивація. Дисципліна «Організація фізичної культури» для студентів виявилася більш внутрішньо мотивованою до навчання 80% студентів – високий рівень, 12% - середній рівень, 8 % - низький рівень внутрішньої мотивації. До дисципліни основи медичних знань у 40% студентів – високий рівень внутрішньої мотивації, у 37% студентів – середній рівень внутрішньої мотивації, 23 % студентів – низький рівень. Дисципліна «Основи наукових досліджень» 38 % - високий рівень, 51% - середній рівень, 11% - низький рівень. Дисципліна «Інформаційне забезпечення фізичної культури» 43 % - високий рівень, 28% -

середній рівень, 29 % - низький рівень.

Загалом можна сказати, що у студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» у сьомому семестрі внутрішня мотивація до навчання була на високому рівні.

Для більш якісного аналізу результатів вивчення внутрішньої мотивації до навчання студентів 4 курсу спеціальності «Фізична культура і спорт» за методикою Дубовицької Т.Д. питання були розділені на групи, що дало виявити цінність до навчання, самостійність у даній діяльності, пасивність, труднощі у вивченні виду діяльності, інтерес до виду діяльності, негативне ставлення до занять, негативне ставлення до виду діяльності.

Аналіз дослідження показав, що теоретичний матеріал і практична діяльність, що вивчається на дисципліні «Теорія і методика навчання базовим видам фізкультурно-спортивної діяльності.» вважають отримані знання цінними – 47% студентів; проявляють пасивність – 12% студентів; проявляють труднощі в навчанні – 18% студентів; цікавість до діяльності цієї дисципліни – 19% студентів; негативне відношення до занять – не було виявлено у студентів 4 курсу, негативне відношення до діяльності цієї дисципліни – 4% студентів.

Вивчаючи дисципліну «Організація фізичної культури» студенти спеціальності «Фізична культура і спорт» вважають знання цінними – 37 % студентів; проявляють пасивність – 14% студентів; проявляють труднощі в навчанні – 24% студентів; цікавість до діяльності цієї дисципліни – 23% студентів; негативне відношення до занять цієї дисципліни – не було виявлено у студентів, негативне відношення до діяльності цієї дисципліни – 2% студентів.

Аналізуючи результати тестування, дисципліни «Основи медичних знань» вважають отримані знання цінними – 67% студентів; проявляють пасивність – 6% студентів; проявляють труднощі в навчанні – 15% студентів; цікавість до діяльності цієї дисципліни – 9% студентів; негативне відношення до занять – не було виявлено у студентів, негативне відношення до діяльності цієї дисципліни – 3% студентів.

Вивчаючи лекційний матеріал і виконуючи практичні завдання з дисципліни «Основи наукових досліджень» вважають отримані знання цінними – 57% студентів; проявляють пасивність – 13% студентів; проявляють труднощі в навчанні – 15% студентів; цікавість до діяльності цієї дисципліни – 13% студентів; негативне відношення до занять – не було виявлено у студентів 4 курсу, негативне відношення до діяльності цієї дисципліни – 2% студентів.

Отриманні знання з дисципліни «Інформаційне забезпечення фізичної культури» вважають цінними – 71% студентів; проявляють пасивність до матеріалу дисципліни – 4% студентів; проявляють труднощі в навчанні – 8% студентів; цікавість до діяльності цієї дисципліни – 17% студентів; негативне відношення до занять – не було виявлено у студентів 4 курсу, негативне відношення до діяльності цієї дисципліни – також не було виявлено у студентів спеціальності «Фізична культура і спорт».

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Внутрішня мотивація до навчання дає можливість отримувати задоволення від отриманого матеріалу і від розуміння свого призначення в галузі фізична культура і спорт.

Вивчаючи внутрішню мотивацію до навчання у студентів спеціальності «Фізична культура і спорт» та розглядаючи кожну дисципліну сьомого семестру можна зробити висновок, що студенти мають високу мотивацію до навчання, отже майже 60 % студентів вважають отримані знання цінними та цікавими, тому у більшості студентів внутрішня мотивація на високому рівні. Але у 20% студентів були виявлені труднощі при вивченні дисциплін (більшість серед цих студентів із-за змагального та тренувального режиму пропускають багато навчальних занять, через це вони самостійно опановують теми, що затрудняє вивчення матеріалу в подальшому).

Вивчаючи внутрішню мотивацію у подальшому дослідженні актуально розглянути фактори впливу на внутрішню мотивацію студентів, також визначити зв'язок між успішністю навчання і внутрішньою мотивацією.

Література:

1. Асеев В.Г. Мотивация учебной деятельности и формирование личности. М., 1976г.
2. Божович Л.І. Проблема розвитку мотиваційної сфери дитини // Вивчення мотивації поведінки дітей та підлітків [Електронний ресурс] / Л.І.Божович.
3. Дубовицькая Т.Д. Методика диагностики направленности учебной мотивации // Психологическая наука и образование. – 2002. - №2. - С.42-46
4. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоцій: Навч. посібник для студентів гуманіт. факультетів ВНЗ. - Луцьк: Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1997. - 180 с.
5. Ilin E.P. Motivatsiya i motiviyi / E.P. Ilin. - SPb.: Piter, 2002. - 512 s
6. Klimchuk V.O. Psihologichni determinanti rozvitku vnutrishnoyi motivatsiyi studentiv u navchalnly dlyalnosti: avtoref. dis. kand. psihol. nauk: 19.00.07 / Klimchuk Vtally Oleksandrovich. - K., 2004. - 20 s.
7. Markova A. K. Formirovanie motivatsii ucheniya / A. K. Markova, T. A. Matis, A. B. Orlov. – М.: Prosveschenie, 1990. – 191 s.
8. Maslou A. Motivatsiya i lichnost: Per s angl. – SPb.: Evraziya, 2009.

УДК 796.011.1-057.87

Бугайчук Н.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Анотація. В статті розглядається питання проблеми здоров'я молодого покоління. Створення належних умов для збереження і зміцнення здоров'я у навчальному закладі, визначено способи покращення здоров'язбережувального